

Enköpings kommun
kommunen@enkoping.se

Delvis upphävande av lokala ordningsföreskrifter

Beslut

Länsstyrelsen i Uppsala län upphäver 11 § i Enköpings kommuns lokala ordningsföreskrifter (KS2025/342).

Länsstyrelsen begär, med stöd av 2 § andra stycket förordningen (1993:1632) med bemyndigande för kommuner och länsstyrelsen att meddela lokala föreskrifter enligt ordningslagen (1993:1617), att detta beslut anslås på kommunens anslagstavla enligt 8 kap. 9–11 §§ kommunallagen (2017:725). Beslutet ska vara anslaget till och med den 24 juli 2025.

Beskrivning av ärendet

Kommunfullmäktige i Enköpings kommun har den 18 juni 2025, KF § 122, ändrat sina lokala ordningsföreskrifter.

Beslutet anmälades till Länsstyrelsen den 24 juni 2025.

Motivering till beslutet

En kommun får meddela de ytterligare föreskrifter för kommunen eller del av denna som behövs för att upprätthålla den allmänna ordningen på offentlig plats.

Med offentlig plats avses enligt ordningslagen

1. allmänna vägar,
2. gator, vägar, torg, parker och andra platser som i detaljplan redovisas som allmän plats och som har upplåtits för sitt ändamål,
3. områden som i detaljplan redovisas som kvartersmark för hamnverksamhet, om de har upplåtits för detta ändamål och är tillgängliga för allmänheten, samt
4. andra landområden och utrymmen inomhus som stadigvarande används för allmän trafik.

En kommun kan under vissa förutsättningar föreskriva att andra platser ska jämföras med offentliga platser när det gäller allmän ordning och säkerhet enligt ordningslagen och lokala ordningsföreskrifter.

Ordningsföreskrifter får inte angå förhållanden som redan är reglerade i ordningslagen eller annan författning eller som enligt lagen eller annan författning kan regleras på något annat sätt. Föreskrifterna får inte heller lägga onödigt tvång på allmänheten eller annars göra obefogade inskränkningar i den enskildes frihet.

I förarbetena till ordningslagen betonas vikten av att kommunerna bara meddelar sådana lokala föreskrifter som verkligen behövs. Alltför långtgående föreskrifter som saknar stöd i allmänhetens rättsmedvetande anses leda till att respekten för bestämmelserna undergrävs. Av domstolspraxis följer också att lokala ordningsföreskrifter inte får vara för långtgående avseende geografiskt tillämpningsområde, tidsmässig giltighet eller sakligt innehåll.

Lokala ordningsföreskrifter måste också ha ett sådant innehåll och vara utformade med en sådan exakthet att det är möjligt att tillämpa dem och övervaka efterlevnaden av dem (RÅ 1992 ref. 75).

En kommuns beslut att anta, ändra eller upphäva lokala ordningsföreskrifter ska omedelbart anmälas till länsstyrelsen för prövning. Länsstyrelsen ska sedan upphäva en föreskrift som strider mot ordningslagen.

Länsstyrelsen gör följande bedömning

Prövning av 11 § om brukande av lustgas

Den anmälda föreskriften har följande lydelse.

Lustgas (dikväveoxid) får inte brukas i berusningssyfte på följande platser:

- 1. offentliga platser eller områden jämförda med offentlig plats inom markerat område på bifogad karta, Alkohol- och lustgasförbudsområde.*
- 2. Alstabadet, Bredsandsbadet, Fjärdhundrabadet och Koffsanbadet.*
- 3. tomtor kring kommunens idrottsanläggningar inklusive idrottshallar och ishall som enligt 1 kap 2§ första stycket punkterna 1-4 ordningslagen är att betrakta som offentlig plats.*

Av föreskriften framgår att förbudet gäller offentliga platser eller områden jämställda med offentlig plats inom markerat område på bifogad karta. Som det får förstås hänvisas med "områden jämställda med offentlig plats" till sådana områden som kommunen har pekat ut som platser som ska jämnställas med offentlig plats enligt 3 § i ordningsföreskrifterna. Att kommunen inte har hänvisat uttryckligen till 3 § i aktuell föreskrift är något otydligt men inte tillräckligt otydligt för att Länsstyrelsen ska upphäva föreskriften på den grunden.

Av 3 § i ordningsföreskrifterna framgår att områden som ska jämnställas med offentlig plats enligt första punkten är Bredsandbadet, Fjärdhundrabadet, Koffsanbadet och Alstabadet. Eftersom dessa platser är sådana som ska jämnställas med offentliga platser enligt 3 § första punkten finns inte behov av att ange dem i den aktuella föreskriftens andra punkt. Länsstyrelsen finner dock inte skäl att upphäva föreskriften på den grunden.

Av handlingarna i ärendet framgår att förbud mot förtäring av alkohol enligt 10 § och förbud mot brukande av lustgas enligt 11 § ska omfatta samma områden. Av 3 § följer emellertid att vid tillämpning av 10 § ska ytterligare områden jämnställas med offentlig plats. Denna reglering innebär att det inte är samma områden som omfattas av förbud enligt 10 § och 11 §.

Både 10 § och 11 § hänvisar till bilagan med rubriken "Alkohol- och lustgasförbudsområden". På kartan är en stor del av centrala Enköping inringat samt Fanna IP, som markerats separat. Fanna IP är ett av de områden som enligt 3 § ska jämnställas med offentlig plats vid tillämpning av 10 § men inte vid tillämpning av 11 §. Enligt detaljplanerna för inringat område vid Fanna IP är området kvartersmark för idrottsändamål och kvartersmark för kultur och fritid. Området är därmed inte offentlig plats enligt ordningslagen och inte heller ett område jämnställt med offentlig plats vid tillämpning av 11 §. Att det av föreskrifterna framstår som att de markerade områdena på kartbilagan avser områden som både omfattas av förbud mot förtäring av alkohol och förbud mot brukande av lustgas är missvisande. Länsstyrelsen bedömer därmed att 11 § med hänvisning till kartbilagan inte är utformad med en sådan exakthet att det är möjligt att tillämpa den och övervaka efterlevnaden av den. Föreskriften ska därför upphävas på den grunden.

Ett grundläggande krav på ordningsföreskrifter är att dessa behövs för att upprätthålla den allmänna ordningen på offentlig plats. Länsstyrelsen bedömer att bruk av lustgas i berusningssyfte på offentlig plats är en sådan företeelse som typiskt sett kan innebära ordningsstörningar. Av förarbeten framgår att det är angeläget att kommunerna noga prövar vilka bestämmelser som behövs liksom bestämmelsernas geografiska tillämpningsområde inom kommunen. Förbud eller påbud bör begränsas till att gälla endast för sådana områden där ett verkligt behov föreligger (se prop. 1992/93:210 s. 142). Det saknas vägledande praxis vad gäller ordningsföreskrifter som reglerar brukande av lustgas på offentlig plats. Av praxis som gäller förbud mot förtäring av alkoholdrycker framgår dock att sådana förbud inte bör omfatta samtliga offentliga platser inom en kommun, utan endast de platser där ett sådant förbud är särskilt motiverat från ordningssynpunkt, exempelvis området kring ett torg eller någon annan offentlig plats som är livligt trafikerad. Högsta förvaltningsdomstolen, tidigare Regeringsrätten, har av den anledningen ansett att det finns skäl att upphäva lokala ordningsföreskrifter om förbud mot förtäring av alkoholdrycker på all offentlig plats i en kommun (RÅ 1997 ref. 41).

Kommunen har gjort en geografisk begränsning av förbudet mot brukande av lustgas. Det område som har begränsats framgår av en kartbilaga. Som det får förstås omfattas stora delar av centrala Enköping av förbudet där även bostadsområden ingår. Vad gäller den geografiska begränsningen framgår av handlingar i ärendet att lustgas i berusningssyfte likt alkoholförtäring kan medföra ordningsstörningar på dessa platser. Kommunen har emellertid inte motiverat varför ett sådant stort geografiskt område behöver omfattas av förbudet, exempelvis vad gäller vissa bostadsområden. Länsstyrelsen bedömer att förbudet är för långtgående utan motivering och att det därmed innebär obefogade inskränkningar i den enskildes frihet. Föreskriften strider mot 3 kap. 12 § ordningslagen och det finns därmed skäl att upphäva föreskriften även på den grunden.

Bestämmelser som beslutet grundas på

3 kap. 8, 12 och 13 §§ ordningslagen (1993:1617) samt 1–2 §§ förordningen (1993:1632) med bemyndigande för kommuner och länsstyrelser att meddela lokala föreskrifter enligt ordningslagen.

Ni kan överklaga beslutet

Se information nedan hur ni kan överklaga beslutet.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsjurist Erika Rydgren med länsjurist Fia Branteryd som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Ni kan överklaga beslutet hos förvaltningsrätten

Om ni inte är nöjda med Länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos förvaltningsrätten.

Så här överklagar ni beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Uppsala län antingen via e-post; uppsala@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Uppsala län, 751 86 Uppsala.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag ni fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det förvaltningsrätten som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ert överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur ni vill att beslutet ska ändras.
- Varför ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Skriv också följande uppgifter, om ni inte tidigare lämnat dem:

- Person- eller organisationsnummer.
- Telefonnummer där ni kan nå dagtid (med undantag för nummer som avser ett hemligt mobilabonnemang som behöver uppges endast om rätten begär det).
- E-postadress.
- Annat som har betydelse för att domstolen ska kunna nå er.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer ert överklagande bifogar ni kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 25 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet uppge sitt namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta Länsstyrelsen via e-post, uppsala@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-223 30 00. Ange diarienummer 5306-2025.